

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : Z-81625851-610-286
Konu : Soru Önergesi (7/32018)

10.10.2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7/32018

İlgi : 14.08.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1681441 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ile İzmir Milletvekili Sayın Rahmi Aşkın TÜRELİ tarafından yöneltilen 7/32018 Esas Numaralı yazılı soru önergesine ilişkin cevap aşağıda sunulmuştur.

"5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 59. maddesi gereğince ve kayıt dışı istihdamla mücadelenin 'etkin denetim' stratejisi kapsamında, kayıt dışı çalışmaya ilişkin ihbar ve şikayete dayalı denetimler yanında sektörel denetimler, tarama denetimleri, yol kenarı denetimleri, kolluk birimleri veya diğer kurumların denetim elemanları ile birlikte yapılan ortak denetimler yoluyla kayıt dışı çalışanların kayıt altına alınması işlemleri gerçekleştirilmektedir.

2017 yılından itibaren ülke genelinde ihbar ve şikayete dayalı rutin denetimlerin dışında düzenli olarak Yıllık Denetim Programları hazırlanmakta ve uyarıcı/bilgilendirici mektup gönderilmesine rağmen eksik ücret bildirimi konusunda risk durumu değişmediği tespit edilen işyerlerine, veriler kullanılarak yapılan analizler sonucunda riskli olduğu belirlenen işyerlerine, kayıt dışı istihdamın yoğun olduğu sektörler ile küçük ölçekli işletmelere yönelik tarama şeklinde yaygın yoğun denetimler gerçekleştirilmektedir. Bu denetimlerin bir kısmı özellikle yabancı uyruklu çalışanlara ve yabancı uyruklu işverenlere yönelik olarak yapılmaktadır.

Bununla birlikte, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının denetim elemanlarınca işyerlerinde yapılan denetimlerde sigortalılık kontrolü yapılması sağlanmış ve böylece denetim ağı genişletilmiştir. Kayıt dışı istihdamla mücadele stratejilerinden biri olan 'Kurumlar arası veri paylaşımı/çapraz kontroller' kapsamında, gerek kurum ve kuruluşlarla yapılan protokoller gerekse münferiden alınan istihdam verileri Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) kayıtları ile karşılaştırılmakta, SGK'de tescili bulunmadığı anlaşılan kişilerin sigortalılık tescil işlemleri yapılmaktadır.

Öte yandan, ülkemizde çalışmak isteyen yabancılara ilişkin çalışma izin başvuruları 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu ve diğer ilgili mevzuat kapsamında Bakanlığımızca değerlendirilmekte ve istemi uygun bulunanlara çalışma izni verilmektedir. Bakanlığımızca düzenlenen çalışma izinlerine ilişkin istatistikler, Resmi İstatistik Programı doğrultusunda Bakanlığımız resmi internet sitesi üzerinden ayrıntılı bir şekilde (<https://www.csgeb.gov.tr/uiigm/yayin-ve-istatistik/istatistikler/>) yayımlanmaktadır..

6735 sayılı Kanun'un 23'üncü maddesinin dokuzuncu fıkrası, 'İşveren veya işveren vekili, çalışma izni bulunmayan yabancıların ve varsa eş ve çocuklarının konaklama giderlerini, ülkelerine dönmeleri için gerekli masrafları ve gerektiğinde sağlık harcamalarını karşılamak zorundadır. Bu gider, masraf ve harcamaların Göç İdaresi Genel Müdürlüğü bütçesinden karşılanması hâlinde, bu madde gereğince ödenen tutarlar, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun uyarınca işveren veya işveren vekilinden tahsil edilir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı ve Bakanlıkça müştereken belirlenir.' hükmünü amirdir. Bu minvalde, 'İzinsiz Çalıştığı İçin Haklarında Sınır Dışı Etme Kararı Alınan Yabancıların Çeşitli Masraflarının İşverenlerinden Tahsili Hakkında Yönetmelik' 23/7/2025 tarihli ve 32964 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olup, anılan Yönetmelik, yukarıda zikredilen masrafların Göç İdaresi Başkanlığı bütçesinden karşılanması halinde, bu tutarların 6183 sayılı Kanun hükümleri uyarınca işveren veya işveren vekilinden tahsiline dair usul ve esasları düzenlemektedir.

Diğer yandan, kayıt dışı istihdama ilişkin veriler Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmaktadır."

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Vedat İŞIKHAN
Bakan